



Adresse Fossveien 24
0551 Oslo
Norge

Telefon (+47) 22 99 55 00

Post Postboks 6853
St. Olavs plass
N-0130

Faktura Postboks 386
Alnabru
0614 Oslo

Org.no. 977027233
Giro 8276 0100265

Miriam Hansen
Jeg går best baklengs

MFA
Kunstakademiet 2015

KHIODA
Kunsthøgskolen i Oslo,
Digitalt Arkiv

www.khioda.no
khioda@khio.no

Publikasjoner som arkiveres/publiseres i KHIODA reguleres av Lov om opphavsrett til åndsverk.

Opphavsmannen beholder opphavsretten til materialet i KHIODA, men gir brukerne tillatelse til å sitere fra verket, samt videreformidle det til andre, i henhold til åndsverkslovens regler. En forutsetning er at navn på utgiver og opphavsmann angis.

Kommersiell bruk av verket er ikke tillatt uten etter skriftlig avtale med opphavsmannen.

MA2 ESSAY

Miriam Hansen

Kunstakademiet i Oslo 2015

Jeg går best baklengs.

Min praksis er et kontinuerlig personlig narrativ som regel synliggjort via performative gester og videoinstallasjon. Med utgangspunkt i blant annet psykologi, populærkultur, normalitet, skam og klisjéer kretser mine arbeider rundt spørsmål om hva som danner identitet og grunnlaget for persepsjon av en selv og andre.

Ett viktig aspekt ved min praksis omhandler den konstante omformuleringen vi gjør av oss selv i forhold til forventninger, eller idealer, i forskjellige situasjoner. Ved å konstant involvere andres synspunkter, antagelser samt subjektive mening forsøker jeg anta de mange forskjellige karakterene jeg ikler meg ved forskjellige anledninger.

Jeg konstruerer overhengende metoder for å kunne opprettholde en viss distanse til temaene jeg er interessert i, og for å enklere kunne kommunisere de uten eksplisitte referanser til mitt privatliv. Med dette sagt er det ikke slik at disse overhengende premissene er konstante, for i løpet av en prosess dikterer ofte verkets uavhengige logikk dets videre utvikling.

Min inngangsport til sansedeprivasjon som metode var gjennom en interesse for hallusinasjoner. Interessen oppstod tett etter ett møte med en psykiater som kulminerte i merkelappen bipolar lidelse, en diagnose jeg stiller meg svært skeptisk til. Mye grunnet premissene bak diagnostiseringsprosessen i seg selv, som i mitt tilfelle bestod av hvordan jeg presenterte meg selv i løpet av timen vi hadde til rådighet samt et spørreskjema og noen grafer tegnet på en tavle. Fra legens perspektiv, var min periodiske arbeidssomhet og tilbøyelighet til ukritisk å følge intuitive valg for lik en hypoman¹ periode til å gå uanfektet hen. Fra mitt perspektiv er derimot disse trekkene deler av min personlighet jeg ser som essensielle hva mitt selvbilde angår, og

¹ Med hypomani menes en tilstand der stemningsleiet er løftet, ekspansivt eller irritabelt i en grad som er klart unormalt for vedkommende. Tilstanden vedvarer i minst fire dager.

Minst tre av de følgende symptomene må være til stede i slik grad at de forstyrrer funksjonen i dagliglivet:

- Økt aktivitet eller rastløshet
- Mer pratsom enn vanlig, prater i et kjø
- Distraherbarhet
- Sterkt nedsatt søvnbehov
- Økt seksuell energi
- Overdrevent engasjement i lystbetonte aktiviteter med høy risiko for ubehagelige konsekvenser
- Økt sosialisering og tendens til å være over-familiær

at dette ble nevnt i en sammenheng som gjorde de til et potensielt problem, opplevdes da som en absurd og komplisert ting å ta inn over seg. I stor grad kan man vel si at jeg internaliserte ganske ordrett denne nye beskrivelsen, og la det meste av min energi i å finne ut av hvordan jeg skulle forholde meg til diagnosen, og hva dette egentlig var. Av grunner som for meg fortsatt er litt uklare, førte dette korte møtet med seg en grunnleggende tvil rundt hvordan jeg oppfører meg, og denne selvrefleksjonen ble en ganske altoppslukende aktivitet og interesse.

Under et foredrag til ære for sin avdøde far, ble forfatteren Siri Hustvedt rammet av voldsomme spasmer, og anfallene ble en tilbakevendende affære. *The shaking woman or the history of my nerves* er en slags dokumentasjon av hvordan hun går frem for å forstå denne ukjente og ufrivillige reaksjonen. Hustvedt gjennomfører dette ved å ikke bare forsøke se diagnosen og årsaker til den i seg selv, men også ved å sette seg grundig inn i historien (og de sosiale implikasjonene) bak diagnostiseringen av lignende tilfeller opp igjennom tidene. I introduksjonen skriver hun følgende om hvordan vi definerer forskjellige lidelser og dets implikasjoner:

Every sickness has an alien quality, a feeling of invasion and loss of control that is evident in the language we use about it. No one says "I am cancer" or even "I am cancerous", despite the fact that there is no intruding virus or bacteria; it's the body's own cells that have run amok. One has cancer. Neurological and psychiatric illnesses are different, however, because they often attack the very source of what one imagines is one one's self. "He's an epileptic" doesn't sound strange to us. In the psychiatric clinic, the patients often say, "Well you see, I'm bipolar" or "I'm schizophrenic." The illness and the self are fully identified in these sentences. The shaking woman felt like me and not me at the same time.

Å få deler av min personlighet klassifisert som et symptom på en lidelse, gjorde at jeg begynte å evaluere intuitive valg sett i forhold til denne definisjonen. Ettersom jeg nå hadde en diagnose var jeg nødt til å forholde meg til den på en eller annen måte. Ved bipolar lidelse er det stemningsstabiliserende medikamenter daglig som gjelder, og jeg hadde vanskelig for å anse dette som et alternativ. Tidligere erfaringer med angsthemmende preparater har ført til en om veldig avslappende, også fullstendig ubrukkelig passiv tilstand som jeg på ingen måte ønsker å vende tilbake til. Jeg bestemte meg for det andre alternativet : Å forsøke holde et øye med hvordan jeg

oppførte meg for å se om jeg selv kunne peke på vedvarende tendenser hva mitt humør angikk. Og kanskje finne ut av om det var et snev av sannhet i denne andre personens tolkning av min selvpresentasjon.

Jeg jobber ofte ut i fra en tanke om at noe skal være gjenkjennbart, og forsøke åpne for at man som tilskuer kan identifisere seg med arbeidene. I prosessen med å overvåke mitt eget stemningsleie oppstod det et problem i at arbeidsprosesser ofte fant sted i perioder som passet for godt med beskrivelsen av hypomani. Jeg jobber med et autobiografisk utgangspunkt, som ble vanskelig når jeg tok meg selv i å sette spørsmål ved om noe var motivert av en genuin interesse eller en kjemisk forandring i hjernen. Skal man være pedantisk, er disse i bunn og grunn samme sak, men det ble vanskelig å hevde at arbeidene omhandlet normalitet hvis deres utgangspunkt var en abnormal tilstand. Grunnlaget for ens subjektivitet er ikke én ting, men snarere et vell av faktorer, som biologisk kjønn, alder, vilkår predeterminert av ens barndom, genetiske mutasjoner man har arvet, samt alle former for påvirkning fra ytre faktorer opp til dags dato. Dessuten er ens fremtreden også farget av hvordan dette grunnlaget har påvirket tidligere valg man har tatt, og disse tidligere valgenes konsekvens påvirker ens vurderinger i forhold til valg man tar i dag. Det er et mangefasettert og komplekst bilde, og at denne ene personens definisjon skulle ha så stor påvirkning på min selvforståelse er en absurd tanke. Samtidig var den fullstendig overveldende, og i og med at jeg befinner meg i en situasjon der en viss form for meningsdannelse forventes og min ikke lenger var til å stole på, måtte det finnes en alternativ metode som var mer håndfast.

Jeg var under tiden fullstendig oppslukt av Oliver Sacks bok *Hallucinations*. Boken er delvis en redegjørelse for hvordan hallusinasjoner har blitt betraktet gjennom tidene, og delvis Sacks' tidligere pasienters beskrivelser av hvordan hallusinasjonene deres artet seg samt hvordan de forholder seg til dem. I likhet med Hustvedts bok er *Hallucinations* mer et narrativ med skjønnlitterære kvaliteter enn en forskningsrapport. Mye grunnet at en stor del av boken er viet til å beskrive hans egne erfaringer med hallusinogener, men det er også tydelig at hans interesse overskrider en klinisk distanse og trer over i et genuint engasjement for temaet. Som et ledd i å

forklare hva en hallusinasjon er viser han til sin favorittdefinisjon, fra *Principles of psychology* (William James, 1890) :

An hallucination is a strictly sensational form of consciousness, as good and true a sensation as if there were a real object there. The object happens to be not there, that is all.

Sacks' bruk av førstehåndsberetninger av de forskjellige typene hallusinasjoner han omtaler, er nok et forsøk på å formidle selve opplevelsen av den spesifikke tilstanden. Gjennom å dra disse konstante parallellene mellom personen og hva personen ser, insinuerer Sacks en selvsagt sammenheng mellom disse. Han bruker blant annet en pasient som var musiker hvis hallusinasjoner fortoner seg som noteark, som en inngangsport for å understreke at hvem du er, i stor grad påvirker dine potensielle hallusinasjoner. Selvsagt finnes unntak som bekrefter regelen, for eksempel kan forskjellige typer psykedelia gi lignende hallusinasjoner (skjevheter i omgivelsene, fraktaler og så videre), men hvis vi ser bort ifra selvpåførte tilfeller har hallusinasjonene ofte en logikk sett fra perspektivet til personen som opplever dem.²

På en måte kan man definere en hallusinasjon som en ubevisst generert fremstilling basert på ens personlige oppfatning av omverdenen. Det er her sansedeprivasjon kommer inn i bildet. Et begrep brukt litt i histen og pisten, men som i korte trekk er å med overlegg fjerne ett eller flere sanseintrykk for et stykke tid. Noe som kan lede til at hjernen begynner å generere inntrykk på egen hånd. Sansedeprivasjon ble først tatt i bruk i forskningsøyemed av en psykoanalytiker ved navn John C. Lilly i 1954, da han konstruerte en tank for å nærmere studere tilstanden. I de første tankene fløt man vertikalt. Hodet var det eneste som befant seg over overflaten og var tildekket av en slags latexmaske. I en senere (og mer velkjent) variant er vannet mettet med magnesiumsulfat som gjør det mulig å flyte horisontalt i en lukket tank. Tanken er lystett og relativt lydtett, og vannet og luften i den har samme temperatur som huden.

² s.15 A page of music is far more complex visually than a page of print. With musical notation, one has not just the notes themselves but a very dense set of information contained in symbols for key signatures, clefs, turns, mordents, accents, rests, holds, thrills etc. It seems likely that intensive study and practice of this complex code somehow imprints it in the brain, and should any tendency to hallucination later develop, these "neural imprints" may predispose to hallucinations of musical notation. And yet people with no particular training or even interest in music may also have hallucinations of musical notation, as Dominic Ffytche has pointed out. In a letter to me, he wrote, "although prolonged exposure to music increases the likelihood of musical eyes, it is not a prerequisite."

Tanken ble først benyttet i en terapeutisk sammenheng på 70-tallet. I denne forbindelsen omtales metoden som regel som flotation og ikke som sansedeprivasjon. Den største delen av flotation-miljøet er i dag i en kommersiell sammenheng, på timebetalingsbasis. Det er vanskelig å peke på én typisk brukergruppe av terapiformen. En stor del av tilhengerne har nok alternativ medisin og meditasjon som inngangsport, men nylig har metoden fått en raskt stigende popularitet hos individer som ikke nødvendigvis er så interessert i overnevnte. Tanken benyttes også fortsatt i forskningssammenheng. Er du over gjennomsnittet interessert, finnes muligheten for å få en tank permanent installert i ditt hjem.

Hallusinasjoner som en slags genuin imaginasjon, fascinerte meg grenseløst, og sansedeprivasjon virket som en mulighet til å fremprovosere dette uten de kognitive forstyrrelsene eller uregelmessighetene som følger med sinnsdrende substanser.

Jeg ville forsøke å se nærmere på mine tankemønstre med gjentatte besøk i en flotationstank, for at grunnlaget for denne teksten skulle være en konstant som ikke måtte forholde seg til negativistisk vurdering i retrospekt. Min intensjon var at disse korte periodene isolert fra ytre påvirkning skulle definere både denne tekstens struktur og innhold, i håp om at tekstens grunnlag ville være genuint motivert fra min side.

For å lettere kunne sammenligne oppholdene i flotationstanken, ble de gjort daglig under en kortere periode der flotationsterapi var så og si det eneste på dagsagendaen. Direkte i etterkant av hvert besøk i tanken gjorde jeg notater som beskriver opplevelsen, for å i etterkant ha en samling noenlunde usensurert råmateriale å forholde meg til i arbeidet med denne teksten. Som en helhet var oppholdene i tanken preget av en intensjon om å best mulig kommunisere opplevelsen, en intensjon jeg ikke føler jeg kan innfri.

Tekstene er derfor redigert av et utvalg individer hvis oppgave var å basert på deres kvalifikasjoner³ forbedre en tekst hver. Samlet burde dette i teorien føre til at de fire tekstene vil bli merkbart bedre. Mottakerene av tekstene fikk ingen andre instruksjoner enn at de, fra deres profesjons synspunkt, fikk gjøre så store inngrep i teksten som de anså nødvendig, og ikke måtte føle seg hindret av et ansvar overfor tekstens narrativ eller meg i redigeringsprosessen.

³ De profesjonelle er i dette tilfellet en skjønnlitterær forfatter, hvis oppgave er å rent språklig forbedre teksten, en journalist og medieviser som vil se på retoriske grep fra et populistisk utgangspunkt, en kunstner, hvis oppgave blir å se på teksten fra min egen profesjons perspektiv. og en psykolog som vil fungere som en autoritet som legitimerer mine referanser til dette feltet

Dato: 11/11-2014

Det var tydelig at mine forsøk på ikke å forberede meg hadde vært nytteløse. Til tross for at jeg ville unngå å skape konkrete forventninger til opplevelsen gjennom forberedelser, hadde jeg likevel forberedt meg grundig. Dette var det første som slo meg idet jeg lukket døren til tanken.

Jeg hadde hatt klare forhåpninger om en visuell opplevelse, så å lukke øynene kjentes som å ekskludere en del av erfaringen. Synet og kroppen ble sakte men sikkert to separate bestanddeler, der det virket umulig å benytte begge samtidig. Dessuten var jeg nok preget av en tankerekke som hadde forfulgt meg de siste dagene: At jeg var livredd for at dette skulle ende i noe som ikke holdt mål. Jeg brukte store deler av timen på febrilske forsøk på å tolke alle aspekter av situasjonen inn i en mulig kontekst, noe jeg kunne bruke i denne teksten. Tankerekkene var nesten uten unntak satt til et soundtrack av Kanye Wests *All Of The Lights*. Musikken snek seg til stadighet inn, og det krevde stort fokus for å bli kvitt den. Jeg anser dette som en detalj av opplevelsen jeg er usikker på om skal nevnes eksplisitt i den ferdige teksten, om mulig kan den kanskje insinueres. Det var et stort irritasjonsmoment da det skjedde i tanken, men jeg vet ikke hvorvidt jeg kan trekke tråder til noe som legitimerer detaljens relevans nå i ettertid.

Jeg føler at jeg behøver en strengere metode for å kunne se timene som en helhet, som erfaringer det lar seg gjøre å sammenligne i retrospekt. Uten noen som helst målsetning leder mangelen på sanseintrykk til at de få som er der, heller ikke betyr noe. Men å gå inn i timene med en forventning om en slags forløsning passer heller ikke denne tekstens agenda. Jeg har større tro på å forsøke å fjerne alle intensjoner, alle forventninger, og med dette som metode, forfølge mine egne assosiasjoner, uten sensur.

Problemet, innså jeg ganske raskt etter å ha forlatt senteret, er det å kommunisere opplevelsen av floatingen. Det blir som å forsøke å forklare en drøm. Totalt uinteressant for alle andre enn personen som har opplevd drømmen. Dessuten føles temaene jeg debatterte med meg selv, i mangel på annet å finne på, plutselig veldig private. Jeg vet ikke om jeg ønsker å dele dette med noen. Mesteparten av tiden der inne gikk med til å tvile på opplevelsene jeg hadde. Jeg kan ikke direkte benekte dem, men jeg vet ikke om de var "ekte" eller ei. Kanskje var alt selvsuggerert bedrag for å få et resultat, men er det egentlig rimelig å forsøke å klassifisere denne typen opplevelse? Og hvorfor føles det relevant og faller seg så naturlig?

Jeg har booket en og en halv time i flotation-tanken i morgen.

Dato: 12/11-2014

Tanketanken-torturmetode eller spabehandling?

Midt i et kaldt og mørkt rom, står en kapselformet tank. Ikke ulikt noe man kunne funnet i en sci-fi thriller fra 90-tallet. Forsiktig klyver jeg naken oppi tanken og vannet omkranser meg.

For ordens skyld; det er ikke oppfølgeren til «50 Shades of Grey» jeg rigger opp til her, men snarere jakten på sjelefred.

Jakten på en stressfri tilværelse

På den evinnelige letingen, er det ingenting som stopper oss nordmenn. Bare i 2014 brukte vi 3,9 milliarder på alternativ behandling, som yoga, meditasjon, akupunktur og spabehandlinger, ifølge Nasjonalt forskningscenter for komplementær og alternativ medisin. Det er nesten dobbelt så mye som regjeringen økte sykehusinvesteringene med i statsbudsjettet.

Samtidig har tallet på personer med psykiske helseproblemer økt siden 2002, viser tall fra Statistisk sentralbyrå. Noen spasentre har derfor, i folkehelsens navn, begynt å tilby det som på fagspråket kalles «sensedepivasjon». Deprivasjon, ifølge store norske leksikon, betyr å «bli berøvet for eller å gi avkall på en eller flere kroppslige eller psykiske påvirkninger». I selvhjelpvokabularet kalles det vel noe som å finne den «indre roen» i seg selv.

Det er altså derfor vår utsendte ligger i en vanntank denne lørdagen. Tanken er lyd- og lystett. I tillegg holder saltvannet en temperatur på 38,7 grader, altså vår naturlige kroppstemperatur. Målet er å miste følelsen av sin egen kropp. Eller som det kunne vært formulert spaets brosjyre: “Saltet og vannet skal viske ut en enhver klar oppfatning av ditt eget legeme og kroppslig eksistens.”.

Det er ikke med rent lite skepsis jeg vugger i vannet som en dupp. Det første som slår meg, her jeg ligger i Evas drakt, er en overveldende tvil rundt metoden som helhet. Kroppen stritter av motvilje. Jeg blir hyppig revet ut av illusjonen om det endeløse tomrommet rundt meg. Hovedsakelig ved at jeg dunker inn i plasttanken med føttene eller hodet. Delvis av saltvannet i øynene. Jeg forsøker å reise meg opp i sittende stilling, og famler frustrert i bekmørket etter et håndkle.

Torturmetode eller spabehandling?

Allerede her ville det vært enkelt å konkludere med at metoden er en av livstilsbransjen forsøk på å selge oss en Willy Wonka-lignende gullbillett til «lykke». Etter et raskt Google-søk på metodens bakgrunn, kan man heldigvis betrygges av at den har opphav i forskningsbaserte metoder. Som ethvert selvrealiseringsprosjekt med respekt for seg selv burde ha.

Det var psykoanalytiker John C. Lilly som bygde den første sansedeprivasjonstanken i 1953. Før det viste man lite om hvordan mangel på sanseintrykk påvirker hjernen eller kroppen vår. Eksperimentene til Lilly viste at ved å eliminere sansene, kunne man oppnå en ny bevissthet. I likhet med meditasjon skal effektene være at man mister spenninger i kroppen og får mer energi.

Det er derimot gjort mye forskning på sanseisolasjon i nyere tid. Det viser seg at man kan få angst, bli delirisk og få dårligere konsentrasjonsevner. I det beryktede Guantanamo-fengselet i USA, er det å frarøve fangene for sanser benyttet som torturmetode. Menneskerettighetsorganisasjoner som Amnesty rapporterer om at fangene er blitt utsatt for blant annet søvn- og lysdeprivasjon.

Mitt personlige fengsel

Det var påfallende hvor innestengt jeg følte meg. Tiden ble vanskelig å forholde seg til uten tegn som tilsa at den fortsatt gikk. Det er sikkert slik det føles å være i en fengselscelle, tenkte jeg der jeg lå. Gjentatte forsøk på å roe ned pulsen fungerte dårlig. Etterhvert gav jeg opp og ventet. Til en konstant, og altoppslukende loop av The Flamingo's *I Only Have Eyes For You*.

I etterkant var jeg sur som ei potte. Ikke bare hadde sansene vært høyst til stede under seansen, de hadde jobbet i høygir i den syntetiske tanken. Det burde stå noe om angst, eksistensiell krise og et generelt ubehag i den glansede brosjyren fra spaet.

Dato: 13/11-2014

I dag var det, på tross av gårsdagens opplevelse, ingen startvansker. Jeg fant meg til rette med en gang, pulsen roet seg og det var behagelig, utelukkende avslappende. På tross av gjentatte forsøk på å hypnotisere meg selv glemte jeg å telle et sted mellom ti og null, og forsvant inn i andre tankerekker. Mantraet for anledningen lød som følgende: *Jeg vet hva jeg skriver om og nyter hvert øyeblikk*.

Soundtracket var heller ikke like øredøvende i dag, fortsatt The Flamingos' *I only have eyes for you*, men i en form der den var velkommen når den satte i gang, men heller ikke vanskelig å glemme og gå videre fra.

Hverdagen kom og laget kvalm i mine behagelig rytmiske tankebaner, men jeg glemte den også, akkurat som alt annet jeg tenkte på der inne. Ikke så jeg noe heller, men ettersom jeg var så fordømt salig der jeg lå og gjorde absolutt ingenting var det et totalt irrelevant tema å bruke tid på.

I etterkant tenker jeg over hva jeg forventet av eksperimentet og lurte på hvilken påvirkning kameraet kan ha hatt på tankestrømmen underveis. Siden kameraet aldri ble med meg inn i metallbeholderen jeg lå i er denne påvirkningen i så fall et forventningspress til et resultat av hele seansen. Den potensielle tilskueren kan faktisk ikke se forskjell på hvorvidt jeg er i en dyp transelignende tilstand preget av stoisk ro eller om jeg onanerer. Opptakene er kanskje bare en slags forpliktelse ovenfor et tenkt publikum til å produsere noe av substans. Jeg lurte på i hvilken grad denne tenkte

presentasjonen av ”resultatet” er min egen forventning og om det har vært med på å forme eksperimentet fra begynnelsen. I hvilken form er min tilbaketrekning til bevisstheten presentabel for andre?

Bortsett fra et par fantasier av seksuell karakter og en irriterende fortellerstemme som kom og gikk(og dessuten beskrev den overhengende storylinen for scenen som spilte seg ut der jeg lå med samme informative tone som en naturdokumentar, på engelsk) har jeg ingen anelse om hva jeg tenkte på der inne. Notatene skrevet rett etter jeg har kommet ut og skylt av meg saltvannet gir heller ikke så mye innsikt i potensielle temaer for denne teksten. Det er helt greit. Det var nice.

Dato 14/11-2014

Tenkningen min bærer nok større preg av auditiv enn visuell oppmerksomhet. Likevel framkalte opplevelsen inni tanken indre forestillingsbilder - som dels ble drevet fram av et indre lydspor, og dels av en tilstand av intens selvbevissthet. I mangel på reelle synsinntrykk fremtonet de indre bildene seg som mer prototypiske enn detaljerte. Det var som om jeg kunne se meg selv, og hele rommet, sett utenfra. Selve synsopplevelsen var ikke intens eller voldsom, men tok nærmest form av et etterbilde på netthinnen. Det er vanskelig å si om de visuelle opplevelsene virkelig var så fremtredende som de nå kan virke. Er det min egen bevissthet som tvinger fram persepsjoner som passer til mine forventninger? Likevel var de indre bildene klart tilstede, men det var hele veien lydsporet som var i forgrunnen.

Hele tiden var jeg sterkt bevisst på at opplevelsen skulle munne ut i et skriftlig produkt. Jeg kunne ikke unngå å bli påvirket av det. Indre dialoger og innsikter ble formulert på et vis som senere kunne la seg formidle via tekst. På den måten ble den fenomenologiske her-og-nå-opplevelsen i stor grad farget av behovet for tolkning og meningsdannelse. Prosesseringen tok form av «top-down» snarere enn «bottom-up».

Tanken fungerer på en måte som et verktøy for introspeksjon. Ved å fjerne så og si alle sanseintrykk, blir man på sett og vis tvunget i dialog med seg selv i mangel på annet å ta seg til. For meg tvang dessuten tanken frem en formulering, og en konkretisering, av disse indre opplevelsene. Sterkt subjektive inntrykk måtte gjøres tilgjengelig og forståelig for andre – de måtte oversettes til et intersubjektivt språk. Det er en lite spektakulær, men allikevel interessant teknikk.

Jeg er i villrede over hvilken form konklusjonen burde ta, og hva jeg er ment å konkludere. En inngangsport ville vært å vise til resultatene av dette eksperimentet og forsøke kommentere de. Er det mulig å formidle en indre opplevelse? Og hvordan lar dette seg best gjøres?

Best er et uangripelig begrep for meg. Det krever en enighet om hva som anses som best for å oppfylle denne intensjonen. Min sans for best, magefølelsen som sier JA! uten å begrunne hvorfor, ligner nødvendigvis ikke din. Endringene i tekstene over er dessuten ikke bare gjort med tanke på hva de som redigerte anser som bra. De er endret innenfor en spesifikk kontekst, der de i likhet med sansedeprivasjonen i seg selv er bearbeidet med denne teksten i bakhodet. Det virker ikke urimelig å stille spørsmål ved om individene over har jobbet med tekstene utelukkende i forhold til seg selv, eller om konseptet forbedring i denne sammenhengen også er påvirket av deres relasjon til meg og hva de anser som mine forventninger til arbeidet med teksten.

Det hele er problematisk av samme årsaker som møtet med psykiateren. Det er en spesifikk kontekst, som kommer med en like spesifikk forventning: Et kontor, en lege, en pasient, et problem pasienten har med seg, en plass for pasienten og en plass for fagperson. Konsultasjon etterfulgt av nødvendige prosedyrer for å finne riktig behandling. I beste fall fjerner behandlingen sykdommen og pasienten blir frisk. Som regel er rommet dekorert med litteratur som understøtter personens kompetanse, og noen ganger finnes en liten ball man får tilbud om å klemme på.

Alle kontorer jeg besøkte hadde faktisk flere plasser designert til pasient. De var merket ved en boks Kleenex innen armlengdes avstand.